

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

**KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
NOVO MESTO**

Smihelska cesta 14, 8000 Novo mesto

tel.: (07) 373-05-70, fax: (07) 373-05-90

E-pošta: kss.oddelek-nm@gov.si

www.kmetijskizavod-nm.si

Letošnja žita so problematična tudi za krmo živali

Letos je žetev žit potekala v zelo neugodnih vremenskih razmerah. Tako imamo veliko žit slabe kvalitete in tudi prevlažih za skladiščenje. Pšenica, ki se sicer uporablja za peko kruha se bo zaradi slabe kakovosti uporabila za prehrano živali. Poleg krmne pšenice, ki se je tudi sicer uporabljala le za prehrano živali, so tako na kmetijah znatne količine krušne pšenice, tritikale in ječmena namenjenega za prehrano živali. Krmljenje letošnjih žit zahteva previdnost.

Najprej je potrebno žito čim prej posušiti na vlago pod 13%. Manjše količine lahko posušimo na soncu, večje količine na sušilnicah. Žita z višjo vlago so bolj dovzetna za kvarjenje in razvoj škodljivcev. Tudi pri dovolj suhih žitih je potrebno redno nadzirati temperaturo žit, ki je znak, da se v žitih nekaj dogaja. V prevlažnih žitih se razvijejo plesni, ki proizvajajo mikotoksine, ki so za ljudi in živali strupeni. Letos so se okužbe zgodile že na njivi in ob najmanjši napaki pri skladiščenju se bodo kvarila. Taka žita so slaba ali pa neprimerna tudi za prehrano živali. Problematična žita, ki jih je letos veliko, je potrebno dati v analizo na mikotoksine. Glede na rezultate se je potrebno odločiti ali je žito primerno za prehrano živali, za katere kategorije živali in v kakšnih količinah.

Pričakujemo lahko, da se bo pšenice pokrmilo živalim veliko več kot sicer. Pšenica je za koruzo ena najpomembnejših žit, ki se uporabljajo za prehrano živali. Zrnje vsebuje le malo manj energije kot koruza, ima pa od vseh žit največ beljakovin, ki so v primerjavi z beljakovinami iz koruze po aminokislinski sestavi kvalitetnejše. Pšenica je tudi znaten vir fosforja, niacina in vitamina E.

Običajno pšenico za prehrano živali meljemo, ker tako povečamo prebavljivost. Za perutnino pa lahko uporabljamo v kmečkih rejah kar celo zrnje, ki je za kokoši še bolj primerno. Pšenico dajemo prašičem v obliki krmnih mešanic. Za prašiče je primerna, ker ima v primerjavi z koruzo veliko beljakovin in zato lahko v mešanicah zmanjšamo količino sojinih tropin. Fosfor iz pšenice lahko prašiči zelo dobro izkoristijo.

Tudi za govedo je pšenica primerna močna krma, vendar moramo pri krmljenju upoštevati določene posebnosti. Pšenično zrnje vsebuje veliko lepka, ki je zelo pomemben pri peki kruha. V prehrani goveda pa nam ta lepek povzroča zdravstvene težave. Povzroča lahko acidoze (zakisanje) vampa in čire na želodcih. Zato moramo količino pšenice omejiti. V krmnih mešanicah za govedo je uporabljamo do 30 %. Če dajemo samo pšenico, dajemo kravam do 2 kg in govejim pitancem do 1 kg pšenice dnevno. Pšenico, če je le mogoče, zmeljemo čim bolj grobo, ker govedo nima rado prašnate krme in fino mleta krma ni zdrava za goveje želodce. Mnogo boljše je za govedo gnetenje žitnih zrn s tako imenovanimi gnetilniki za žita. Tako »zmleta« žita se ne prašijo. Stisnjena žita govedo veliko boljše izkoristi.

Novo mesto, 26.7. 2018

Stane Bevc, univ.dipl.ing.